

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

DE || LIBERTATE || CHRISTIANA ||

Lensaeus, Johannes

Antverpiae, 1590

Capvt XV. Quæ causa sit, quam obrem Iudæorum ritus præ hæresibus
atque schismatibus tolerantur inter Christianos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46059](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46059)

duo differre plurimum, toletare quod alioqui nolis, quo vel magnum quodpiam bonum consequare, vel ingens malum excludas; & sic Ecclesiam instituendam esse putare, vt nisi cuique quod velit credendi profitendique sit concessa libertas, cōtra rationem aut Scripturam diuinam quicquam agi videatur. Posterius hoc sequuntur hæretici, dum pro veteri sua consuetudine, prioribusque seculis noto more flagitant libertatem: dum fures, homicidas, incendiarios è medio tolli iustitiæ seueritate patiuntur; fidei verò corruptoribus, & per religionum profanas nouitates, pugnasque verborum, grauissimis Reipublicæ perturbatoribus, impunitatem concedi volunt; scilicet ne contra Dominicam iussionem ante tempus eradicentur zizania: *Matth. 13.* quasi non scelerati omnes ad zizaniorum numerum pertinerent; & quasi non aliud esset Ecclesiasticam aream hoc tempore velut sumpto ventilabro ab omni malorum palea velle repurgatam (quod quoniam Domini proprium est, extremique iudicij, verbis Euangelicis prohibetur) aliud in nocentiores quosdam ac nefarios Reipublicæ dissipatores, edere exempla iustitiæ, quibus ceteri terreantur.

*Matth. 3.
Consulatur
Cyprianus lib.
3. epistolæ,
epistola 3.*

CAPVT XV.

*Quæ causa sit, quamobrem Iudaorum ritus præ hæresibus
atque schismatibus tolerentur inter Christianos.*

POSTREMO tandem loco & Iudæi cum suis ritibus in patrocinium libertatis aduocantur. Etenim reddenda ratio est aliqua probabilis, quamobrem illi tolerentur inter Christianos, hæretici verò & schismatici nequaquam putentur esse perferendi. Iudæis igitur, suis in synagogis atque ædibus, libera permittitur auitæ religionis observatio, neque sibi in eos Ecclesia ius exercendæ potestatis usurpat, qui sese illi neque voluntate vnquam,

2. Cor. 5.

vnquam, neque eiusdem religionis professione sub-
 miterunt. Quid enim mihi, ait Paulus, de his qui foris
 sunt, iudicare? Sed et si illos cogere Ecclesia iure posset
 ad Christianæ religionis amplexum, neque vllam per-
 mittere in sua religione libertatem, iustis tamen grati-
 bus que rationibus, quamobrem eos præ hæreticis atq;
 schismaticis toleraret, moueretur. Primum quod di-
 ligitatem habet singularem antiquæ gentis, ac religionis
 quondam diuinitus institutæ, sed modò, figuris um-
 braticorum sacramentorum impletis, superstitiosa,
 quotidiana quædam & oculis ipsis mota consideratio.
 Quippe eorum quæ Christiani credimus ac tenemus,
 testes habemus eos, qui hostes cum sint nostri, sem-
 perque fuerint, ac suã de Christianorũ initijs ac progres-
 su testificatione à suis maioribus, nõ ab Ecclesia, sicut
 hæretici, acceperint, venire nõ possunt in suspicionem
 callidæ fictionis, tanquã illas res à Christo, eiusque di-
 scipulis gestas, aut illos Legis veteris Prophetarumque
 libros, tam o ante Christianæ religionis exortũ conscri-
 ptos, in gratiã nostri confixerint. Ipsæ quoque illorũ
 cerimonia, quæ à Deo iam olim institutæ fuerunt, ne-
 que ob aliud vitiosæ modò sunt, quàm quòd rebus,
 quæ per illas prænunciabantur, exhibitis, non sine sa-
 crilego mendacio retinentur, testimonium etiam nũc
 perhibent luceti in orbe terrarum Evangelicæ veritati.
 At ritus Gentiliũ, non bonus vnquã, sed abominãdos
 semper fuit: idòque hunc Apostoli in Christianis nul-
 lo modo tolerarunt, cum ab ijs, si Iudæi essent, ad tem-
 pus Iudaicos ritus obseruari permitterent, donec mor-
 tuæ Legis funus ad sepulcrum quodam modo merito
 cum honore deferretur. Doctrinam quoque hæreti-
 cam non Deus tradidit aliquando, sed diabolus semi-
 nauit; & si qua eius occasione in Ecclesia Christi na-
 scatur vilitas, non id errori per sese pernicioso, sed di-
 uinæ gratiæ & miserationi tribuendum est, qua diligẽ-
 tibus

tibus Deum omnia conuertuntur in bonum his qui
 secundum propositum vocati sunt sancti. Nam quod
 subinde hæretici, dum mutuis inter se diffidijs confi-
 ctantur, Catholicorum causam adiuuant, firmisque se-
 pè rationibus atque idoneis testimonijs corroborant,
 non id qua parte hæretici sunt, faciunt, sed qua parte à
 Catholica doctrina non discedunt, & secum aliquid
 de Ecclesiæ bonis, cum ex nobis exirent, detulerunt.
 Velut cum Lutherus Dominici corporis in Eucharis-
 tiæ sacramento profiteretur esse veritatem, atque idip-
 sum omnis generis argumento confirmat contra Cal-
 uinum. Velut cum Brentium cæteræ sectæ vchemen-
 ter oppugnant, falsoque asserti, Christi corpus omni-
 bus simul in locis esse, perspicuis conuincunt argumē-
 tis. Quibus in concertationibus non hoc illos hæreti-
 cos facit, quod vtiliter pro nobis adstruunt, sed id quo
 doctrinæ Catholicæ pertinaci animositati resistunt.
 Quod si ex Christianis hæretici fierent, qui ea quæ à
 Iudæis fiunt, obseruari à Christianis quoque oportere
 profiterentur (quod nonnullis ab schismatibus factū
 memoriæ proditum est) & hos Ecclesia, iure suo, pro-
 pter Dominicum characterem reuerti compelleret, &
 perniciosæ doctrinæ seminationem merito cohiberet.
 Qui autem suis ex progenitoribus Iudæi sunt, etiam
 hoc nomine præ alijs tolerantur, quod traditas sibi ce- *Psal. 58.*
 remonias simpliciter obseruant, neque quod faciunt,
 populis Christianis sic esse faciendum, aliqua doctrine
 professione persuadere nituntur. Itaque diuus Augu-
 stinus quod scriptum est in Psalmo, Deus ostendit mi-
 hi super inimicos meos, ne occideris eos, nequando
 obliuiscantur populi mei; seu, vt ipse legit, nequando
 obliuiscantur Legis meæ: posse dicit de Iudæis intelli-
 gi, tanquam diceretur apertius: Istos ipsos qui me oc-
 ciderunt inimicos meos, tu noli è medio tollere. Itaque
 Iudæi, inquit, manent cum signo; neque sic victi sunt,
 vt à

vt à

832 DE CHRISTIANA LIBERTATE
vt à victoribus absorberentur. Non sine causa Cain
ille est, qui cùm fratrem occidisset, posuit in eo Deus
signum ne quis eum occideret. Hoc est signum quod
habent Iudæi. Tenent omnino reliquias legis suæ, cir-
cumciduntur, sabbatha obseruant, pascha immolant,
azyma comedunt. Occisi non sunt, propterea quòd
Gentibus credentibus necessarij forent. Nimirum vt
in ramis superbiæ præcisiss, inserto Deus misericordiã
suam demonstraret oleastro. Et paulo pòst aliam vilit-
tatem adiungens, Si fortè, inquit, quando paganus ali-
quis dubitauerit, cùm ei dixerimus prophetias de
Christo, ad quarum euidentiã obstupescit, & admi-
rans putauerit à nobis esse conscriptas, de codicibus
Iudæorum probamus, quia hoc totũ antè prædictum
est. Et epistola 59. ad Paulinum, ad quæst. 9. Ipsa, in-
quit, Prophetia, quid aliud nisi à nostris putaretur esse
conficta, si non de inimicorum codicibus probaretur?
Ideo ne occideris eos, ne ipsius gentis nomen extin-
xeris, ne quando obliuiscantur Legis meæ. Has igitur
ob causas Iudaicos ritus Ecclesia tolerauit, Iudæi que,
cùm quieti essent, nulloque perfidiæ suæ scelere Rem-
publicam perturbarent, suam in Iudaica superstitione
concessit libertatem. Quin nec illos inuitos cogi ad
professionẽ Christianam, vt probaret, adduci potuit:
cùm non defuissent in Ecclesia Principes, qui id im-
prudenti zelo faciendum esse putauissent. Quid enim
ad salutem prodesse queat, si quem reclamantem, in-
uitumque baptizes? Imò verò nec citra iniuriam id
fiebat diuini Sacramenti, cuius ad susceptionem ad-
mittendus est nemo, nisi qui se cordis sincera conuer-
sione præbuerit dignum. Hinc igitur illa sunt in Con-
cilio Toletano quarto: De Iudæis præcepit sancta Sy-
nodus, nemini deinceps ad credendum vim inferre.
Cui enim vult Deus, miseretur; & quem vult, indurat.
Non enim tales inuiti saluandi sunt, sed volentes; vt
integra

Canon. 55.

integra sit forma iustitiæ. Sicut enim homo propria
 arbitrij voluntate serpenti obediens perijt: sic (vocâte
 se gratia Dei) propriæ mentis conuersione quisq. cre-
 dendo saluatur. At verò de his qui iam fuerāt initiati,
 si fortè à Christiana professione resiliissent, multo ali-
 ter loquitur. Hos enim & reuocari vult, & redire com-
 pelli, vt teneant quod semel susceperunt, & vitâ agant
 suæ professioni congruentem, Qui, inquit, iam pridè
 ad Christianitatem venire coacti sunt, (sicut factum
 est temporibus religiosissimi Principis Sisebuti) quia
 iam constat eos Sacramentis diuinis associatos, & Ba-
 ptismi gratiam suscepisse, & Chrismate vnctos esse, &
 corporis Domini & sanguinis exstitisse participes,
 oportet vt fidem etiam, quam vi vel necessitate susce-
 perunt, tenere cogantur, ne nomen Domini blasphe-
 metur, & fides quam susceperunt, contemptibilis ha-
 beatur. Et Canone sequenti: Iudæi, qui ad fidè Chri-
 stianam promoti, abominandas circumcisiones, &
 alios Iudaicos vsus exercuerint, Pôtificali auctoritate
 corrigantur, & ad cultum Christiani dogmatis reuo-
 centur. Nihil hæc igitur eorum patrocinantur votis,
 qui sub professione Christiana fidem deserunt, & sibi
 tamen libertatem, quæ Iudæis negata non sit, concedi
 postulant. Quin potius, vt in eos Iudæos qui bap-
 tismum susceperant, ius suæ potestatis Ecclesia mater
 exercuit: ita & in hos omnino potest, magisque debet
 exercere; quòd & infolentiâ morum, multis infirmio-
 ribus ruinam afferant, & docendo corrumpant. Re-
 uocandi sunt prorsus ad Ecclesiæ leges, quibus se,
 cum baptizarentur, submiserunt, atque ordine consti-
 tuto, iniicienda sunt euaganti frena licentiæ.